

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2024/3119-17

Saksbehandler: Kristine Blekastad Sagheim

Behandling

Saksnummer	Møtedato	Utvalg/Råd
50/25	15.10.2025	Formannskapet
	23.10.2025	Kommunestyret

Vegvalg for helse- og omsorgstjenestene i Gausdal kommune

Kommunedirektørens forslag til innstilling/vedtak

1. Kommunestyret vedtar «Vegvalg i helse- og omsorgstjenestene» som Gausdal kommunes mål- og strategidokument for utvikling av helse- og omsorgstjenestene.
2. Kommunestyret forutsetter at faglige og økonomiske konsekvenser innarbeides i Handlings- og økonomiplanen for 2026-29, herunder de nødvendige utredninger som følger opp vegvalgene.

Vedlegg

- 1 Vegvalg for helse- og omsorgstjenestene i Gausdal kommune

SAMMENDRAG

Kommunestyret vedtok handlings- og økonomiplan for 2025–2028, med mål om å sikre en økonomisk robust og bærekraftig kommune. Det ble igangsatt en strategiprosess innen helse- og omsorgstjenestene for å møte framtidige utfordringer. Prosjektet «Utviklingstrekk og vegvalg i helse- og omsorgstjenestene» har gjennom tre faser vurdert mulige vegvalg, hvor målet er å fremme innbyggernes mestring og sikre tjenester av riktig kvalitet. Mestringstrappa innføres som en overordnet forståelsesmodell for helse- og omsorgstjenestene i kommunen. Seks vegvalg legges til grunn for utviklingen av helse- og omsorgstjenestene i Gausdal kommune. Vegvalgene skal danne grunnlag for videre utvikling og politiske beslutninger.

SAKSOPPLYSNINGER

Gausdal kommune står overfor krevende, men nødvendige valg i utviklingen av helse- og omsorgstjenestene. En aldrende befolkning, flere yngre med omfattende behov, økonomisk ubalanse og økte forventninger gjør det nødvendig å tenke nytt om hvordan kommunen prioriterer og utformer tjenestene. For å sikre riktig kvalitet og bærekraft i årene som kommer, må faglige krav, brukernes behov og tilgjengelige ressurser balanseres på en ansvarlig og god måte.

Handlings- og økonomiplan 2025-2028 samt budsjett 2025 ble vedtatt av kommunestyret den 12.12.2024 i sak 90/2023. Et hovedmål for planperioden er at Gausdal kommune skal være en økonomisk robust og bærekraftig kommune. For å nå dette målet ble følgende oppdrag vedtatt: *Gjennomføring av en strategiprosess innen helse- og omsorgstjenestene 1. halvår 2025, for å forberede tjenesten på fremtidige utfordringer og muligheter. Legge frem anbefalinger om vegvalg for politisk behandling.*

Prosjektet «Utviklingstrekk og vegvalg i helse- og omsorgstjenestene» ble igangsatt, og i første fase av prosjektet ble det utarbeidet et kunnskapsgrunnlag. Hensikten med kunnskapsgrunnlaget var å gi en status for helse- og omsorgstjenestene i dag, samt gjøre det mulig å gi kunnskapsbaserte anbefalinger til vegvalg høsten 2025. I fase to ble medarbeidere og folkevalgte invitert til workshoper for å identifisere og kartlegge mulige vegvalg, før mulige vegvalg ble vurdert i fase tre.

Som et resultat av prosessen legges følgende mål legges til grunn for helse- og omsorgstjenestene i Gausdal: *Gausdal kommune skal legge til rette for at innbyggerne kan leve aktive og selvstendige liv ved å utvikle tjenester som fremmer mestring. Samtidig skal innbyggere som trenger det motta helse- og omsorgstjenester av riktig kvalitet.*

Mestringstrappa innføres som overordnet forståelsesmodell for helse- og omsorgstjenestene i Gausdal kommune. Mestringstrappa beskriver forholdet mellom innbyggerens mestringsnivå på den ene akse, og behovet for kommunale tjenester på den andre. Mestringstrappa tar utgangspunkt i innbyggeren og det mestringsnivået innbyggeren har. I tråd med prinsippene i mestringstrappa legges følgende seks vegvalg til grunn for utviklingen av helse- og omsorgstjenestene i Gausdal kommune:

- Vegvalg 1: Bærekraftig tjenestenivå
- Vegvalg 2: Helsefremmende og forebyggende satsing
- Vegvalg 3: Helhetlig boligutvikling

- Prosjektet *Aldersvennlig boligutvikling*, som har vært en satsing i Gausdal kommune siden 2021 (vedtatt av kommunestyret i 2021), integreres i dette vegvalget.
- Vegvalg 4: Utvikling av helsetjenester i hjemmet
- Vegvalg 5: Utvikling av institusjonstjenestene
- Vegvalg 6: Aktiv bruk av teknologi

Lenke til dokumentet som beskriver vegvalgene i Framsikt (dokumentet er også vedlagt saken som PDF):

<https://pub.framsikt.net/plan/gausdal/plan-6dfc55b2-9c8e-41da-aa42-3058fc784f84-84362/>

I tiltaksdelen (kapittelet «Veien videre») foreslås et større utredningsarbeid som skal gi grunnlag for å velge struktur, kapasitet og innhold i tjenestene som gis i hjemmet og institusjonstjenestene fremover. Dette utredningsarbeid dreier seg hovedsakelig om:

- Vegvalg 4: Utvikling av helsetjenester i hjemmet.
Utredning av fremtidens tjenester i hjemmet i Gausdal. Viktige temaer i utredningsarbeidet vil være:
 - hvilke faglige, teknologiske og organisatoriske endringer som kan bli nødvendig for å opprettholde en tjeneste med «god praksis»
 - hvordan kan Gausdal sikre en faglig god og økonomisk bærekraftig hjemmetjeneste i framtiden
 - forholdet mellom ordinære omsorgsboliger, heldøgnbemannede omsorgsboliger (HDO) og institusjonsplasser (se også vegvalg 5).
- Vegvalg 5: Utvikling av institusjonstjenestene.
Utredning av framtidens institusjon (sykehjem) i Gausdal, både med hensyn til faglige utfordringer, geografisk lokalisering og økonomi, samt hvilke typer tjenester som skal gis i institusjon. Viktige temaer i utredningsarbeidet vil være:
 - hvor mange sykehjem det skal være i Gausdal i framtiden
 - samlokalisering av tjenester
 - dekningsgrad for sykehjemsplasser
 - behovet for tilpassede sykehjemsplasser eller heldøgns omsorgsplasser (HDO) til særskilte grupper. Herunder mulighetene interkommunalt samarbeid om ressurskrevende brukere.

Flere av vegvalgene er gjensidig avhengige og utredningene må derfor sees i sammenheng. For å sikre helhetlige og gode beslutninger, vil det derfor bli behov for ekstern kompetanse i utredningsarbeidet.

VURDERING

Vegvalgene representerer en helhetlig og fremtidsrettet strategi for å møte både demografiske og økonomiske utfordringer i helse- og omsorgssektoren. Ved å vedta disse vegvalgene, sikrer kommunen en tydelig retning og forankring for videre utvikling av tjenestene. Det er avgjørende at vegvalgene følges opp med grundige utredninger.

Utredningene vil gi nødvendig innsikt i dagens situasjon, fremtidige behov og konsekvenser av ulike strategiske valg.